

1. 10. 2026

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Komora má být pro advokáty, ne jejich vrchností

JUDr. Monika Novotná, předsedkyně České advokátní komory a partnerka advokátní kanceláře Rödl Legal, v rozhovoru pro Studio epravo.cz mluví o tom, co se jí za první rok v čele komory povedlo a co by dnes udělala jinak, proč považuje návrh zákona o ochraně ekonomických zájmů státu za zbraň, kterou stát nesmí dostat do rukou, proč je advokátní mlčenlivost právem klienta, a ne výsadou advokáta, jak vidí umělou inteligenci v advokacii, čím je jiná dnešní generace koncipientů – a proč nakonec všechno stojí na tom, že ji ta práce baví.

Někde jsem četl, že ses ve čtrnácti letech zamilovala do Perryho Masona a rozhodla se, že budeš „Mason v sukních“. Vzpomeneš si na okamžik, kdy se z dětského snu stala jasná představa, že budeš advokátkou?

Opravdu jsem to řekla. Musím ale upřesnit, že jsem Perryho Masona nesledovala, ale četla – seriál v té době u nás ještě nebyl, přišel až později. Po maturitě jsem se hlásila na právnickou fakultu, nedostala jsem se tam a rok jsem dělala zapisovatelku na trestním soudu. Tam jsem zjistila, že mě to hrozně baví, byť nemáme křížové výsledky a není to takové divadlo jako ve Spojených státech.

A hlavně jsem zjistila, že se cítím být obhájcem, že je mi to nejbližší. Státní zástupce – tehdy prokurátor, byla osmdesátá léta – mi přišel příliš svázaný hierarchií. U soudce jsem si zase říkala, že rozhodovat o vině a trestu je obrovská odpovědnost. Zatímco obhájce stál na straně toho chudáka, který tam byl úplně sám, bez policejního aparátu, a neměl nikoho jiného než svého obhájce. To byl ten okamžik.

Do advokacie jsi nastoupila v roce 1989, pár týdnů před sametovou revolucí. Jaké bylo začínat v profesi v době, kdy se všechno měnilo a psalo od začátku? A co z revolučních let ti ve vztahu k advokacii zůstalo v paměti dodnes?

Především kolegiální a korektní vztahy mezi advokáty, to bylo úžasné. Měla jsem štěstí, že jsem začínala v Advokátní poradně číslo 2, která se specializovala na zastupování disidentů – lidí, kteří byli zmláceni a potom stíháni v souvislosti s Palachovým týdnem. Pro mě to bylo velmi přínosné, protože jsem měla přesvědčení, že stojím na správné straně. Vedle měl kancelář pan doktor Motejl a jeho sekretářka Boženka Lorencová obíhala celou poradnu s Rudým právem, kde bylo přání k narozeninám Vaňkovi. Byl to takový ostrůvek intelektuální svobody.

Když pak přišel zlom a začátek devadesátých let, stalo se něco, co se už nikdy nebude opakovat: všichni jsme byli bez ohledu na zkušenosti na stejné startovní čáře. Advokáti s rozsáhlou praxí v občanském a trestním právu byli najednou v podnikání, restitucích a rehabilitacích na stejné úrovni jako začínající advokáti. A to byla ohromná příležitost.

Jsi rok ve funkci předsedkyně České advokátní komory a jsi první ženou v jejím čele. Dagmar Burešová byla v roce 1990 kandidátkou, ale až do loňska advokacii vládla éra mužů. Co se ti za ten rok nejvíc změnilo v osobním životě? K tomu pracovnímu se dostaneme.

V osobním životě je to jednoznačně narození vnučky. To byla největší a nejkrásnější změna. A v profesním životě šlo o to nastavit si rozdělení toho, co budu dělat jako advokátka a co jako předsedkyně advokátní komory.

Před sněmem jsi slíbila moderní a otevřenou advokátní komoru. Řekla jsi doslova, že ji chceš za čtyři roky předat jako instituci připravenou na 21. století. Víš, že na bilancování je brzy a zbývají tři roky mandátu. Přesto - co se ti už povedlo a kde je realita tvrdší, než jsi čekala?

Zčásti se povedla digitalizace. Máme novou elektronickou knihu úschov, která funguje v novém režimu a umožňuje klientovi aktivnější kontrolu nad tím, co advokát hlásí komoře a jak nakládá s prostředky v úschovách.

Podařilo se navázat velmi dobré vztahy s ostatními evropskými komorami, na úrovni CCBE i IBA. Mezinárodní spolupráce je důležitá - čerpáme z toho, co funguje v zahraničí, a když se spojíme proti nějakému evropskému nařízení v době, kdy se teprve připravuje, je ten hlas silnější, než kdyby to dělala Česká advokátní komora sama.

A podařilo se dostat do médií témata, která jsou pro advokáty důležitá - nebo se to alespoň nastartovalo. Ukázalo se to u návrhu zákona o ochraně ekonomických zájmů státu, který byl v prvním znění, poslaném do mezirezortního připomínkového řízení, ve vztahu k advokacii opravdu tragický. Odborná podpora kolegů na komoře, především Adama Felixe, Iry Antonové a Lukáše Trojana, byla nezastupitelná. Stejně důležité ale bylo, aby se problém, který mají advokáti a který se dotýká i jejich klientů, dostal do médií. To se podařilo tak, že se o obsah zákona začala skutečně zajímat i paní vicepremiérka Schillerová. Dosáhli jsme toho, že prakticky všechny naše připomínky byly - minimálně verbálně - akceptovány a zákon se přepracovává.

Co tě za ten rok nejvíc překvapilo? Nemyslím v systému, ale spíš v lidech a ve fungování. Vést stav třinácti tisíc advokátů je něco jiného než být jen jeho součástí.

Já nemám pocit, že advokáty vedu. Komora má být pro advokáty, neměla by být vrchností. Co mě ale překvapilo a překvapuje neustále, je legislativní smršť, která reaguje na nápady z různých reportáží a na nápady veřejnosti. Zavádějí se nebo zvažují nové trestné činy, které společnost v podstatě nepotřebuje. Protože si to veřejnost žádá, mají poslanci a ministerstva pocit, že by jí to měli dát, a neuvažují, jestli to společnost skutečně potřebuje a co jí to přinese.

Konkrétně v trestním právu mám naléhavý pocit, že extrémně selháváme v prevenci a řešíme to tím, že posilujeme represí. To je krok špatným směrem.

Podrobný výslech si nechám na podzim 2029. Přesto - je za první rok něco, co bys dnešní optikou udělala jinak?

Asi komunikace o valorizaci příspěvků na činnost komory, které platí advokáti. Část advokátů byla frustrovaná z toho, že to komora nekomunikovala předem a že důvody viděli jako zástupné. To budeme muset odpracovat dodatečně. Ano, to bych dnes udělala jinak.

Velkou část letošního roku zabralo to, čemu mediálně říkáme kauza FAÚ - návrh zákona o ochraně ekonomických zájmů státu. Reagovala jsi na něj veřejně poměrně tvrdě. Řekla jsi, že jde o poměrně jednoduchou likvidaci nepohodlných advokátů. Co se ti honilo hlavou, když jsi ten návrh poprvé četla?

Já jsem ho hlavně nečetla poprvé. Byli jsme členy pracovní komise, která návrh připomínkovala v průběhu jeho vzniku. Od začátku jsme namítali, že není možné jít cestou, kdy by FAÚ měl kontrolní

pravomoc nad advokáty a advokátní komorou, kdy by došlo k narušení mlčenlivosti a důvěrnosti vztahu advokáta a klienta a kdy by dokonce FAÚ mohl rozhodovat o tom, že advokát přestane být advokátem.

Byla jsem velmi frustrovaná z toho, že žádná z připomínek, které advokátní komora – a stejně tak Notářská komora a Exekutorská komora – uplatňovala během dvou let přípravy zákona, nebyla zapracována. Vůbec nic, přestože jsme je dávali opakovaně. Frustrace z toho, že jsme tu práci dělali zbytečně.

Může se zdát, že je to ostrá hypotéza, která nemůže být v praxi naplněna – že by stát prostřednictvím oprávnění FAÚ likvidoval nepohodlné advokáty. Ale z mezinárodních srovnání víme, že i velmi demokratické země mohou přistoupit k tomu, že nepohodlné advokáty nějakým způsobem likvidují, minimálně ekonomicky. Dávat státu do rukou zbraň, která může být potenciálně zneužita, rozhodně není něco, co by advokátní komora měla připustit.

Byla to transpozice evropského práva, nebo česká lidová tvořivost?

Jednalo se o českou lidovou tvořivost. AML je upraveno nařízením, tedy přímo závazným předpisem Evropské unie. Stačilo by říct, že se řídíme nařízením. Tady ale šlo o pozlacení, aby se FAÚ dostalo maximum možných kompetencí ve vztahu ke všem povinným osobám včetně advokátů.

Jaký je stav teď, v polovině září 2026?

Čekáme na přepracované znění. Otevřenou otázkou, která by se měla řešit na úrovni ministra spravedlnosti a ministryně financí, je, kdo bude kontrolovat komoru. Moneyval se totiž dotazoval, kdo kontroluje, že profesní komora řádně plní povinnosti vůči svým členům, včetně kontrolní a kárné činnosti. Návrh je, aby to dělal FAÚ. My si myslíme, že by to mělo dělat Ministerstvo spravedlnosti, které už má vůči komoře pravomoc při kontrolách ověřovacích knih a konverzí. Bylo by to jen rozšíření stávající pravomoci. Víme, jak ty procesy fungují, a víme, že se ministerstvo nesnaží zasahovat do mlčenlivosti advokátů.

Advokátní mlčenlivost není poprvé a asi ani naposled jádrem sporu. Sama často říkáš, že to není výsada advokáta, ale právo klienta. Přesto řada lidí žije v rovnici: nemám co skrývat, tak proč by stát nemohl nahlédnout do spisu. Proč je tahle hranice zásadní? Zkus to říct jazykem srozumitelným běžnému občanovi, protože mám pocit, že spousta lidí ten problém pořád nechápe.

Stát má svůj aparát, svoje finanční i technické prostředky k tomu, aby vyšetřil jakoukoli trestnou činnost. Člověk na druhé straně, který může být i nespravedlivě stíhán, má jen svého obhájce. A netýká se to jen trestních věcí. Jsou to rodinné spory, ale i velké ekonomické transakce, kde účastníci nechtějí, aby se podrobnosti jejich vyjednávání dozvídal stát nebo kdokoli, kdo by toho mohl zneužít.

My jdeme naopak cestou, že by se měla rozšiřovat nejen povinnost mlčenlivosti, ale celý koncept důvěrnosti vztahu advokáta a klienta. V minulém funkčním období jsme dosáhli toho, že do zákona o advokacii byl vtělen paragraf, podle kterého je komunikace mezi advokátem a klientem důvěrná – oboustranně – a nikdo nemá právo bez souhlasu klienta domáhat se dat z této komunikace. Do trestního řízení se to nedostalo, tam byla chráněna jen komunikace mezi obhájcem a obviněným. Pak se podařilo prosadit ochranu i pro komunikaci mezi advokátem a podezřelým.

A potom přišel rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Černý a ostatní, který řekl, že každá komunikace mezi advokátem a jeho klientem je důvěrná. Její narušení je nejen narušením práva na spravedlivý proces, ale i práva na soukromí, a taková komunikace nemůže být v trestním

řízení využita. Teď vyjednáваме s Ministerstvem spravedlnosti a se zástupci státu pro řízení před ESLP o tom, jak upravit trestní řád, aby se do něj závěry rozsudku ve věci Černý promítly. Stát by měl jít cestou posilování ochrany důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem.

Minulý týden jste na představenstvu schválili stanovisko komory k využívání nástrojů AI advokáty. Jsi spokojená s výsledkem?

Jsem spokojená s tím, jak bylo připraveno. Je to výkladové stanovisko k povinnostem advokátů, ne rozšíření těch povinností. A myslím, že to chybělo. Původní stanovisko, které schválilo minulé představenstvo, bylo díky tomu, jak se vyvíjí umělá inteligence a technologie zasahující do právních služeb, zčásti překonané.

Stanovisko je akceptováno nejen advokáty, ale i dodavateli služeb pro advokáty, třeba právních systémů. Objevuje se dokonce poptávka, jestli by komora nemohla potvrdit, že smluvní podmínky konkrétního dodavatele odpovídají doporučujícímu stanovisku. K tomu se zatím stavíme velmi opatrně. Mohlo by se to vykládat jako doporučení určitého dodavatele, a to by bylo narušení hospodářské soutěže – to dělat nemůžeme.

Kde ty sama vidíš budoucnost AI nástrojů v advokacii? A čekáš, že se ke stanovisku během tohoto funkčního období ještě vrátíte a budete ho revidovat?

Bude záležet spíš na vývoji nástrojů umělé inteligence a na tom, do čeho všeho budou zasahovat. Jde i o to vymezit, co je právní služba, a upozorňovat veřejnost, že bezplatné modely umělé inteligence nemusí být spolehlivé. Byť čerpají z veřejných zdrojů, mohou čerpat ze zdrojů dávno překonaných.

Líbí se mi myšlenka, že umělá inteligence není inteligentní. Nikdy nepřijde s něčím úplně novým, s novým řešením, se zpochybněním závěrů předchozí judikatury. Tam budou mít advokáti nezastupitelné místo. Na druhé straně je to nástroj, který může rutinní činnost v advokátních kancelářích výrazně urychlit. Otázka je, jestli i zlevnit. Jak se ty systémy naučíme používat a staneme se na nich čím dál závislejšími, budou podle mě zdražovat. A pak je otázka, jestli se dál vyplatí s umělou inteligencí pracovat, nebo jestli se vrátíme k tomu, že budeme víc využívat koncipienty a studenty.

Na demografických datech je dlouhodobě vidět přesun advokátů z malých měst do větších a krajských. Problémy menších soudů s vyplácením odměn ex offo jsou veřejně známé. Chce komora něco dělat pro to, aby udržela advokáta na malém městě? A má to z hlediska současných technologií a trendů vůbec význam?

Význam to určitě má, hlavně v běžné civilní a trestní agendě. Advokátů v regionech nejen ubývá, ale také tam stárnou a chybí koncipienti. Ten trend je nebezpečný, protože se regionům vzdaluje cesta k právu a ke spravedlnosti. Běžní občané, kteří neznají žádného advokáta, si často nechávají páchat bezpráví, protože nevidí účinnou obranu.

Už na začátku funkčního období jsme mluvili o projektu Advokáti do obcí. Na jedné straně by dal regionálně dostupného advokáta přímo do větších obcí, na druhé straně by advokátům dal příležitost prezentovat své služby v dalších lokalitách. Uvidíme, jak se to povede.

Jednáme také se soudy a zjišťujeme, jaká je situace s nevyplacenými honoráři advokátů. Obeslali jsme všechny krajské soudy a podle informací, které jsme dostali, v jejich obvodech v podstatě nejsou splatné závazky. Otázka je, jestli to není proto, že mají prodlení s vydáváním usnesení o přiznání odměny ex offo – odměna se stává splatnou teprve potom. Skutečný stav tedy budeme ještě zjišťovat.

Tvoje představenstvo navenek působí na advokátní kruhy nezvykle pokrokově - debaty s koncipienty, otevření coworkingového centra, věci, které byly v advokacii léta tabu. Když se na to podíváš s nadhledem, v čem je dnešní generace koncipientů a advokátů jiná než advokacie v době, kdy jsi začínala?

Zčásti je to o tom, že očekávají větší míru podpory a transparentnosti. Jsou na to zvyklí z vysokých škol a akademických senátů. Chtějí se podílet na tom, co komora dělá a jak vystupuje, takže jsou ve vztahu ke komoře aktivnější, než jsme byli my.

Mají ale trochu jiné problémy. Váhají, jestli mají začít samostatnou praxi, a velká část jich zůstává v kancelářích, kde koncipovali. A mají schopnost kreativního myšlení - i v kancelářích jsou odvážnější v tom navrhnout jiná řešení než ta, která navrhne partner. Mně se s nimi spolupracuje velmi dobře.

Vzešla jsi z platformy Moderní advokacie. Je advokacie stejně jako česká společnost před volbami rozdělená a polarizovaná? Existuje rok po sněmu nějaká vyhraněnost mezi Moderní advokací a Komorou 2.0, nebo představenstvo funguje jednotně a předvolební třecí plochy jsou zažehnány?

Nemůžu říct, že fungujeme jednotně, protože každý tam jde se svým názorem. Ale všichni - ať už jsme z Moderní advokacie, z Komory 2.0, nebo nezávislý člen představenstva Michal Žižlavský - se snažíme o konsensus, dostat se výměnou názorů k řešení, které je pro komoru nejlepší. To považuji za nejdůležitější. Nejde o uspokojení osobních ambicí jednotlivých členů představenstva. Spolupráce na představenstvu i v odborných sekcích a výborech je o tom: pojdme se dohodnout, co je pro advokacii nejlepší, a pojdme to prosazovat společně. Toho si moc vážím.

Tvoje advokátní kariéra je z drtivé většiny spojená se značkou Rödl. Desátého září jste v Obecním domě oslavili 35 let Rödl v České republice a ty jsi jednou z nejdéle sloužících advokátek ve firmě. Co se ti honilo hlavou, když jsi viděla tváře, které jsou s vaší kanceláří spojené 35 let? Jaké pocity zažívá advokát, když se ohlíží do minulosti?

Byla v tom nostalgie, protože každý z nás má pocit, že život utíká rychleji, než bychom si přáli. Byly v tom vzpomínky na začátky, které byly z dnešního pohledu neumělé. Nepřišli jsme do vybudované kanceláře, která by přejímala pravidla a klientelu. Budovali jsme ji sami od úplných začátků, takže některé tehdejší představy i postupy jsou z dnešního pohledu naivní. Ale to, že jsme ji dostali do stavu, v jakém je dnes - pevná součást mezinárodní poradenské struktury, úspěšná na českém trhu i ve srovnání s ostatními zahraničními pobočkami -, v tom byla i hrdost.

Jsi daňová a sporová advokátka, na to se zapomíná. Část pracovního dne mluvíš jazykem byznysu, čísel a klientů, část dne jako předsedkyně jednáš se státem. Jaké to je v deset být na jednání a přemýšlet ve vzorci A a v jedenáct se přepnout do vzorce B?

Není to o přepínání. Dělá to každý advokát, který má víc klientů a řeší víc případů a transakcí. Pokaždé musí přepnout a plně se soustředit na věc, kterou aktuálně zpracovává, na klienta, s nímž jedná, nebo na úřad. Advokát to má jednodušší, protože je na to zvyklý. U profesí, které nemají tak úzký kontakt s klientem, je to složitější. Nejsme výrobní firma, která dělá pořád to samé a najednou se musí přepnout. Jsme zvyklí jednat jednou s kupujícím, jednou s prodávajícím, se soudem, se státním zástupcem - a teď i s politiky.

Všichni předsedové komory, které jsem znal, mluvili o tom, že je tahle funkce extrémně náročná na psychiku a čas a že skloubit ji s pracovním a osobním životem není nejjednodušší disciplína. Jak dobíjíš baterky? Co tě drží nad vodou, když po těžkém jednání na Ministerstvu financí, třeba o FAÚ, přijdeš večer domů?

Především mě to baví. Kdyby mě to nebavilo, možná bych i utekla. Je to o pocitu, že ta práce je přínosná nejen pro nějakou úzkou skupinu nebo jednoho klienta, ale pro advokátní stav, nebo dokonce celospolečensky. To je zdrojem většího uspokojení, když se to podaří – a samozřejmě i větší frustrace, když to nejde tak, jak bychom si představovali. A pak jsou to takové ty tradiční záležitosti: golf, kniha, vnučka, pes.

Otázka na závěr: co by dnešní Monika Novotná poradila té čtrnáctileté Monice, která četla Perryho Masona, jako radu do života?

Když byly děti malé a váhaly, jestli zvládnou zkoušku nebo závod, říkala jsem jim: Eddie to dokáže. Byla to paralela s britským skokanem na lyžích, který se dokázal dostat na olympiádu. Takže bych asi řekla: Eddie to dokáže.

Podívejte se na rozhovor

lt;/center; >

Další články:

- [Komora má být pro advokáty, ne jejich vrchnosti](#)
- [Když jeden spoluvlastník užívá vše: nezájem druhého o užívání sám o sobě nevylučuje nárok na vydání bezdůvodného obohacení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 43.: Smluvní pokuta v obchodních vztazích](#)
- [Dark patterns: Jak digitální rozhraní může nenápadně ovlivňovat rozhodování](#)
- [Předávací protokol a důkazní břemeno ve sporu o vrácení jistoty](#)
- [Když rodiče dělí stovky kilometrů: mezi logistikou a nejlepším zájmem dítěte](#)
- [Náklady řízení u sporů o náhradu nemajetkové újmy na zdraví: Ústavní soud definitivně odmítl tarifní hodnotu 50 000 Kč](#)
- [Zahraniční subvence v době úpadku: může nařízení EU o zahraničních subvencích ovlivnit českou reorganizaci?](#)
- [Předčasná odpovědnost jednatele za škodu při souběhu řízení proti dlužníkovi a jednateři](#)
- [Tlačítkový zákon 2026 – novinky pro eshopy a online podnikatele](#)
- [K otázce zániku mandátů členů zastupitelstev obcí před komunálními volbami v roce 2026](#)